

3 mai 2022

FINNMÄRKKU BUOHCCIVIESSU
FINNMÄRKSSYKEHUSET

**Geriatrisk team
Sámi Klinihkka, Karasjok**

Sámi Klinihkka

- **Presentasjon av geriatriisk team**
- **Tilbud og erfaringer så langt**
- **Kognitiv utredning og førerkortvurdering av eldre**

Hvem er vi?

- **Ergoterapeut Sigrun Gove**
- **Fysioterapeut Åge Hellander**
- **Geriatrikoordinator Elen Marit Gaup**
(Gro Johnsen)
- **Lege**
- **Veileder geriater Torgeir Engstad.**

Hvorfor samisk geriatrik team?

- **Kulturperspektiv**
- **Kultur i endring?**

Dagens unge samer mikser
 gjerne kofta med piercing, sminke og jeans

Adressa.no

Hva tilbyr vi?

- **Kognitiv utredning**
- **Fører kortvurdering av eldre**

Hvordan jobber vi?

- **Tverrfaglig**
- **Fokus på kvalitetssikring og standardisering**
 - **NorKog-** Norsk register for personer som utredes for kognitive symptomer i spesialisthelsetjenesten
 - **Øversettelse og validering av testverktøy**

Erfaringer så langt...

- **Kompetanseøkning**
- **Henvisningsløp**
- **Øversettelse og validering av testverktøy**

Hvor går veien videre?

- **Et nasjonalt tilbud**
- **Eget henvisningsløp**
- **Samarbeid** med omkringliggende kommuner
- **Godkjent og validert testverktøy**
- **Utvide tilbudet**

Kognitiv funksjon

- **Mental funksjon som har betydning for erkjennelse, tenkning og kunnskapstilegnelse.**
- **Omfatter sanseoppfattelse (persepsjon), oppmerksomhet (konsentrasjonsevne), hukommelse og logiske evner (begrepsdannelse, resonnerende evner, teoretisk intelligens), problemløsning og språk**

Aktiviteter i dagliglivet (ADL)

- **Personnære aktiviteter i dagliglivet (PADL) som spising, forflytning, toalettbesøk, personlig hygiene og av- og påkledning.**
- **Instrumentelle aktiviteter i dagliglivet (IADL), er mer komplekse aktiviteter som matlaging, husarbeid, bruk av telefon/ data, kjøre bil, innkjøp og ivaretagelse av egen økonomi.**
- **En person må fungere selvstendig med hensyn til ADL, for å kunne bo alene uten tilsyn.**

Motorisk og fysisk funksjon

- **«General observation suggest that aging individual can do most, if not all the things he did when he was younger, but not do them as quickly» (J. E. Birren, 1974).**

Motorisk funksjonsvurdering

- **Vurdere gangfunksjon, forflytningsevne, muskelstyrke, balanse og svimmelhet.**
- **Undersøke muskel-/skjelettsystemet ved smertetilstander.**
- **Observere pasientens kognitive funksjon ved undersøkelser og testing.**
- **Vurdere hvilke konsekvenser pasientens kognitive svekkelse kan få for fysioterapi-tiltak.**
- **Vurdere behov for og eventuelt søke på ganghjelpemiddel.**
- **Vurdere behov for ortopediske hjelpemidler**

Kognitiv utredning

- **Kognitive problemer omfatter blant annet vanskeligheter med å lære, huske, planlegge og organisere aktivitet, problemer med å oppfatte tid og forstå ord.**
- **Les mer om kognitiv utredning og demens på aldringoghelse.no/demens**

Kognitiv utredning

Helsedirektoratets «Nasjonale faglige retningslinje om demens» anbefaler at personer med mistanke om demens bør tilbys basal demensutredning. Dette omfatter blant annet ulike undersøkelser og kartlegginger av personens helse og fungering i hverdagen.

Samiske pasienter som rammes av demens, er en spesielt sårbar gruppe. Tilbudet til denne gruppen krever tilpasninger.

Hva gjør vi poliklinisk?

- **Testing og undersøkelser**
- **Videre utredning**
- **Oppfølging**

Hva bør en henvisning inneholde

- **info om samisk språk- og kulturbehov**
- **info om forhold som tilsier at pasienten bør utredes der pasienten er/bor**
- **kontaktinformasjon til registrert nærmeste pårørende**
- **Funksjonsnivå, allmenntilstand og bruk av omsorgstjenester**
- **Symptomer og tidsperspektiv for utvikling**
- **Resultater av tidligere utredning**
- **blodprøvesvar merket med dato**
- **MR Caput/CT Caput (fortrinnsvis MR, dersom det er mulig å gjennomføre) er tatt/ bestilt i forkant.**
- **medisinliste**

Fører kortvurdering

- **Inkludering, deltagelse og autonom.**
- **Lege, psykologer og optikere er pålagt meldeplikt i førerkortsaker og kan alle henvise til praktisk førerkortvurdering.**
- **Ergoterapeuter sin rolle ved førerkortvurdering.**
- **Fyller pasienten helsekravene til å inneha førerkort?
Helsedirektoratets førerkortveileder.**

➤ **Fører kortveilederen §15**

➤ **Samtaler, tester og kliniske observasjoner er svært nødvendig.**

➤ **Ergoterapeuter utfører kognitiv testing primært i form av screening som Klokketesten, MMSE-NR3, TMT-A og TMT-B**

➤ **Man kan IKKE konkludere om helsekravene er oppfylt kun basert på enkeltprestasjoner!**

Praktisk vurdering

- **P-Drive**
- **Samarbeid med kjøreskole er en fordel**
- **Kjørehandlinger og kjøreadferd**
- **Kan en kompensere for problemer som har blitt avdekket under kognitiv testing?**

- **Tilbudet på klinikken**
- **Sårbar posisjon i vurdering om helsekravene er oppfylt**
- **Språk, kultur, distanser**
- **Som del av utredning på geriatrikisk poliklinikk**
- **Som egen henvisning**

Spørsmål?

Takk for oss